

XXXIX.

Betænkning

over

Afhændelse af Ballø Stifts, Bemmetofte og Gisselsfeldt Klostre og Herlufsholms Stiftelses Bøndergods.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 7de April 1865.)

Udvalget, til hvem Thinget har overdraget nærmere at undersøge Lovforslaget om Afhændelsen af Ballø Stifts, Bemmetofte og Gisselsfeldts Klosters og Herlufsholms Stiftelses Bøndergods, meddeler i næstfølgende Betænkning Afhyttet af disse Undersøgelser, som Udvalgets Medlemmer have deelt sig i et Fleertal (Alber ti, S. A. Hansen, R. Hansen, E. Olsen, Eskevrning) og et Mindretal (Casse og Klein), af hvilke hiint skal yttre Følgende:

Bed at tage disse Stiftelsers Stilling nærmere i Betragtning, saa har Fleertallet fundet, at de var noget forskjellig for de tvende første og de tvende sidste. Den herlufsholmske Stiftelses Gods er for Tiden i Gjenstand for en Proces, Fæsternes Afkomst til Afløsning vedkommende. Her er saaledes et Forhold tilstede, der vel bør afholdes fra for Tiden, at gjøre denne Stiftelses Godsforhold til Gjenstand for en Lov om Afløsning. Gisselsfeldt er ikke som Ballø og Bemmetofte stiftet for saagodtsom umiddelbart Statens Midler og er ikke paa samme Maade som disse kongeligt funberet. Man har derfor meent, at det ikke vilde være rigtigt at optage Lov om Gisselsfeldt og Herlufsholm i nærværende Lov. Hvad Ballø og Bemmetofte angaar, da formener Fleertallet, at de utvivlsomt henhøre til samme Art offentlige Stiftelser som de, hvis Bøndergods i den seneste Lov er blevet afløst i Henhold

til en særlig Lov. Den Egenstabs ved de offentlige Stiftelsers og ved det beneficerede Gods, i Henhold til hvilken de ere bleve indbragne under Loven om Bøndergods Afløsning, har jo været den, at disse Godsers Bestyrelse i en væsentlig Grad var henlagt under Staten, at flere af dem endog vare oprettede ved Midler, hidrørende fra Staten, saasom igjennem Inddragelse af Kirsegods, ja, at adskilligt af dette Bøndergods, det beneficerede Gods, egentlig var Statsieendom. Det er kort sagt den samme Egenstabs af Offentlighed, der i de seneste Lov har bragt til at indbrage disse Stiftelsers Bøndergods under en Afløsningslov som den, i Henhold til hvilken den Rgl. Forordning af 13de Maj 1769 i § 7 for henved hundrede Aar siden betegnede endel Stiftelser som dem, hvis Fæstebønder burde erholde Eiendomsret over deres i Fæste havende Gaarde og det paa saadanne Vilkaar, som Bonden kunde være tjent med og holden ved, og Stiftelsen nu og i Fremtiden ikke tabte eller hozarvere, men snarere vandt Noget ved".

Det er nu Fleertallets Mening, at saavel Ballø som Bemmetofte maae i fuldeste Maade henregnes iblandt de i den nævnte Paragraph betegnede Stiftelser; det er dets Mening, at begge i fuldere Maal end flere af dem, hvis Bøndergods er afløst, besidde de Egenstaber, som bør henhøre dem under Afløsningsloven.